

Література:

1. Колтунович О.С. Пріоритетні напрями інноваційно-технологічної модернізації окремих секторів економіки України / О.С. Колтунович // *Схід. аналітично-інформаційний журнал* – 2015. – №5. – С. 60–63.
2. Колтунович О.С. Інноваційно-технологічна модернізація як ключовий фактор формування нового технологічного укладу в економічному розвитку / О.С. Колтунович // *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України, збірник наукових праць*. – 2016. – №5. – С. 65–68.
3. Бужимська К.О. Модернізація економіки: технологічно-структурний аспект / К.О. Бужимська // *Вісник ЖДТУ*. – 2009. – №3 (49). – С. 214–217.
4. Амоша О.І. Удосконалення системи управління інноваціями як умова прискорення структурних реформ в Україні / О.І. Амоша, А.І. Землянікін, І.Ю. Підоричева // *Економіка України*. – 2015. – № 9. – С. 49–65.
5. Лібанова Е.М. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / Лібанова Е.М.; за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. – 776 с.

Кудлай В.Г.

к.е.н., доцент кафедри економіки і менеджменту агробізнесу,

Кудлай Л.О.

студентка факультету фінансів

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

У процесі становлення постіндустріального суспільства трансформується сфера зайнятості. Проведений аналіз рівня зайнятості свідчить про суттєві структурні зрушення у сфері зайнятості. При цьому їх не можна охарактеризувати як позитивні та такі, що розвиваються у відповідності до сучасних тенденцій НТП. Розглянемо ключові тенденції у трансформації зайнятості населення України.

За даними вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності середньомісячна **кількість економічно активного населення віком 15–70 років у 2016р.**, порівняно з 2015р., зменшилась на 0,8% і становила 18,0 млн. осіб, з них 17,3 млн. осіб (96,4%) були у працездатному віці. Із зазначеної кількості громадян віком 15–70 років 16,3 млн. осіб, або 90,7%, були зайняті економічною діяльністю, а решта 1,7 млн. осіб, відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП), класифікувалися як безробітні [1].

Рівень зайнятості населення віком 15–70 років зменшився за зазначений період з 56,7% до 56,3%, а серед населення працездатного віку з 64,7% до 64,2%. Найвищий рівень цього показника спостерігався серед осіб віком 35–49 років, а найнижчий – у молоді віком 15–24 років та осіб віком 60–70 років. [1]

Рівень зайнятості населення за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2016 році наведений в таблиці 1.

Таблиця 1. Рівень зайнятості населення за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2016 році¹

(у середньому за період, у % до загальної кількості населення відповідної вікової групи)

	Усього	у тому числі за віковими групами, років							Працездатного віку
		15–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60–70	
Усе населення	56,3	27,0	69,8	74,7	78,4	78,2	62,4	14,3	64,2
Жінці	51,6	24,4	60,8	67,2	74,3	77,7	57,8	12,3	60,2
Чоловіки	61,6	29,6	78,4	81,9	82,5	78,8	68,1	17,3	68,4
міські поселення	57,0	24,1	71,5	77,0	80,0	79,6	63,2	12,9	65,5
сільська місцевість	54,9	32,1	66,3	68,5	74,5	75,5	60,9	17,5	61,6

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

У структурі зайнятого населення за професійними групами найбільшу частку складали особи, які працювали у найпростіших професіях (18,9%), професіонали (17,9%) та працівники сфери торгівлі та послуг (16,8%). При цьому найменшу питому вагу серед зайнятого населення складали технічні службовці (3,0%) та кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та

рибальства (0,9%). Серед загальної кількості зайнятих осіб кожний п'ятий працював у торгівлі, шостий – у сільському, лісовому та рибному господарстві, сьомий – у промисловості.

В умовах ринкової економіки поширюється неформальна зайнятість населення, яка охоплює всі неформальні робочі місця як у неформальному, так і офіційному (формальному) секторах економіки. У 2016р. кількість неформально зайнятого населення зменшилась на 342,1 тис. осіб порівняно з попереднім роком та становила 4,0 млн. осіб, або 24,3% від кількості усього зайнятого населення. [1]

Серед жінок частка працюючих у секторі самостійної зайнятості більша, ніж серед чоловіків – 77,5% проти 72,1%, а в сільській місцевості значно більша, ніж у міських поселеннях – відповідно 92,2% та 44,8%. Найбільшого розповсюдження неформальна зайнятість отримала серед уразливих категорій працівників – молоді у віці 15–24 роки та осіб пенсійного віку.

Неформальні трудові відносини переважали у секторі самостійної зайнятості, де частка населення, яке працювало на неформальних робочих місцях, становила 74,3%, а серед працюючих за наймом таких осіб було 15,1%. При цьому впродовж 2016р. в структурі зайнятого населення відбулися зміни у статусі в зайнятості серед формально та неформально зайнятого населення. Так, у 2016р., порівняно з 2015р., спостерігалось зростання частки працюючих за наймом серед офіційно зайнятого населення (84,9% проти 82,7%) та відповідно скорочення працюючих не за наймом (25,7% проти 26,8%). Водночас зворотні процеси відбулися серед неформально зайнятого населення. [1]

У 2016р. серед неформально зайнятого населення дві третини (66,2%) складали особи, які мали професійно-технічну та повну загальну середню освіту, а серед офіційно зайнятого населення переважали особи з вищою освітою (уключаючи повну, базову та неповну вищу освіту) (61,2%). Неформально зайнятими є переважно особи з невисоким рівнем освіти та ті, хто займається фізичною або некваліфікованою працею. Зокрема, частка неформально зайнятого населення серед працівників найпростіших професій була значно вищою, ніж серед офіційно зайнятого населення (49,0% проти 9,2%).

Сільське, лісове та рибне господарства є основним видом діяльності неформально зайнятого населення (40,8%). Іншими поширеними видами економічної діяльності населення цієї категорії є оптова та роздрібна торгівля (20,9%) та будівництво (15,5%).

За адміністративними даними державної служби зайнятості статус безробітного впродовж 2016р. мало 1270,4 тис. осіб. Середньомісячна кількість зареєстрованих безробітних порівняно з 2015р. зменшилась на 11,7% та становила в зазначеному періоді 407,2 тис. осіб, що складає 24,3% від кількості безробітних працездатного віку, визначених за методологією МОП. Серед зазначених безробітних більше половини (55,3%) становили жінки, 38,3% – молодь у віці до 35 років.

Рівень зареєстрованого безробіття в середньому за 2016р. склав 2,4% від економічно активного населення працездатного віку. Зазначений показник був вищий у жінок (2,8%), порівняно з чоловіками (2,0%), та сільського населення (3,1%), порівняно з міськими жителями (2,0%). Найвищий рівень цього показника в зазначеному періоді спостерігався в Кіровоградській області, а найнижчий – у м. Києві. [2]

Серед загальної кількості зареєстрованих безробітних (390,8 тис.) на кінець 2016р. 341,3 тис., або 87,3%, мали досвід роботи, з них кожний четвертий раніше працював у сільському господарстві, лісовому господарстві та рибному господарстві, кожний п'ятий – у державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні, кожний восьмий – у переробній промисловості або оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів. [3]

Найбільшим залишається попит роботодавців на кваліфікованих робітників з інструментом (22,1% від загальної кількості заявлених вакансій на кінець грудня 2016р.) і на робітників з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин (16,0%), а найменшим – на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, виборозчення та рибальства (1,1%) і технічних службовців (4,6%). [4]

Найвищою структурною диспропорцією між попитом на робочу силу та її пропозицією є фактором, що обмежує як можливість працевлаштування безробітних, так і задоволення потреб роботодавців у працівниках.

За сприяння державної служби зайнятості у 2016р. було працевлаштовано 409,0 тис. осіб проти 444,7 тис. осіб у 2015р. Серед зареєстрованих безробітних, працевлаштованих у зазначеному періоді 48,7% становили жінки, 37,4% – молодь у віці до 35 років. Упродовж 2016р. більше половини (58,3%) зареєстрованих безробітних отримали роботу на підприємствах сільського, лісового, та рибного господарств, переробної промисловості, а також оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів.

Одним із напрямів соціального захисту безробітних є організація оплачуваних громадських робіт, які забезпечують тимчасову зайнятість. На таких роботах у 2016р. працювало 233,7 тис. осіб проти 227,3 тис. осіб у 2015р. З метою підвищення конкурентоспроможності безробітних державна служба зайнятості здійснює їх професійне навчання (підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації). У навчальних закладах усіх типів упродовж 2016р. професійне навчання проходило 166,6 тис. зареєстрованих безробітних, що на 6,9% менше, ніж упродовж 2015р. [4]

Література

1. Економічна активність населення України 2016 : стат. збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 206 с.
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.misp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
3. Праця України у 2016 році. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Ситуація на ринку праці та діяльність державної служби зайнятості [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list/category?cat_id=30543
5. Соціально-економічне становище сільських населених пунктів. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Куцопатрий Р. М.

студент 6 курсу ФЕАПК

Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана

ПОРІВНЯННЯ АНАЛІЗУ І ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Від об'єктивного визначення фінансового стану суб'єкта господарювання залежать довгострокові перспективи його існування. Неможливо розробити стратегічний план розвитку підприємства без розуміння того, яким фінансовим ресурсом воно володіє. Зрозуміти нюанси цього потенціалу можна завдяки аналізу чи діагностиці. Досліджувати стан фінансів простіше, якщо чітко усвідомлювати спільне і відмінне між даними процесами.

Метою доповіді є аналіз понять “аналіз” і “діагностика” фінансового стану суб'єктів господарювання. При цьому були окреслені наступні завдання:

- пошук характеристик, що є подібними для процесів;
- розгляд різниць між поняттями;
- аналіз задач аналізу і діагностики.

В працях вітчизняних і закордонних економістів більша увага приділяється аналізу, а не діагностиці стану фінансів підприємств. Наприклад, це широко висвітлюється в публікаціях Савицької Г. В., Покропивного С. Ф., Крейніної М. Н., Литовського А. М., Бланк І. А. [1, 2, 3, 4, 5]. Вони розглядають фінансовий стан підприємства в контексті аналізу його фінансової звітності, насамперед Балансу та Звіту про фінансові результати. Тобто, ключовим при цьому є визначення певних числових показників, які характеризують особливості використання наявних грошових ресурсів — наприклад, показники рентабельності чи ліквідності.

Це логічно, адже менеджери повинні вірно оцінювати ефективність управлінських рішень, а за допомогою розгляду змін в фінзвітності можна отримати багато необхідної інформації. Проте на цьому етапі часто невірно встановлюють причинно-наслідкові зв'язки між зрушеннями фінансового стану підприємства і реалізованими заходами. Саме встановленням цих зв'язків переважно і займаються під час аналізу, в той час як діагностика більшою мірою спрямована на визначення якісних і кількісних особливостей стану об'єкту дослідження.

Ще помітнішою стає різниця між поняттями, якщо дослідити функції аналізу та діагностики. Так, аналіз проводять лише для оцінки, в той час як діагностика, крім цього, також використовується для розробки прогнозів і пошуку шляхів мінімізації проблемних явищ. В цьому аспекті аналіз є невід'ємною складовою діагностики, яка є більш комплексним процесом.

Об'єднавши обидва поняття те, що вони розглядають економічний простір суб'єкта господарювання як складну систему. Завдяки цьому кожен елемент вважається важливим, оскільки достеменно складно визначити його вирішальний вплив на фінансове становище підприємства.

Основна відмінність між аналізом і діагностикою фінансів полягає в кінцевому продукті — тим, що фактично може використати керівництво. За результатами аналізу управлінці мають змогу з мінімальними помилками описати поточну ситуацію. Це подібно до отримання рентгенівського знімка, на якому хірург чітко бачить тріщину в кістці чи злоякісне утворення в тканинах. Після виконання діагностики формується більш комплексна сукупність даних, в якій вагоме місце займає розробка заходів щодо покращення наявної ситуації.

Отже, ключовими є наступні тези:

1. Аналіз є ретроспективним процесом, в той час як діагностика більш орієнтована в майбутнє — вона необхідна для реалізації раціональних дій управлінського персоналу.